

Den nødvendige dagsorden

Sidste sommer skrev jeg på denne plads om det franske valg. Så langt fra et ”jordskred” eller en ”revolution” til fordel for macronisterne var der tale om en markant sejr for sofa vælgerpartiet, som scorede ikke mindre end 57 procent af vælgerne – især blandt arbejderne og de unge.

Min tolkning var, at arbejderklassen havde opgivet kampen. Det var ikke arbejderpartierne, klassen vendte sig til; kommunisterne gik ganske vist lidt frem, men socialisterne gik markant tilbage. Le Pens Nationalfront vandt noget, men mindre end frygtet. Hovedparten af arbejdervælgerne blev simpelthen hjemme.

Denne udvikling, som hovedparten af politiske iagttagere og analytikere ikke kunne få øje på, så iøjnefaldende den var, er blevet bekræftet af det tyske valg, der fulgte tæt efter det franske. En grundig analyse over to fulde sider i avisen *Neues Deutschland* viste, at valgdeltagelsen ved forbundsvalget i 2017 var mindst i de klassiske arbejderkredse og i de kredse, hvor indkomsterne var lavest og arbejdsløsheden højest.

Neues Deutschland var centralorgan for Tysklands Socialistiske Enhedsparti, SED. Det er det ikke længere, men det er fortsat et læseværdigt blad, der står den kommunistiske bevægelse nær. Nu har det altså bragt en analyse af valgdeltagelsen ved det seneste forbundsvalg.

Det generelle niveau var ikke helt så mistrøstigt som i Frankrig; i de værst ramte kredse var det omkring en tredjedel af vælgerne, der svigtede. Tydeligst var det i det østlige Tyskland, det gamle DDR, men det var ikke kun dér, sofaen trak. Den laveste valgdeltagelse havde Duisburg i Ruhr-distriktet med 35 procent sofa vælgere. En anelse bedre stod det til i byer som Bremen, Essen, Hamburg, Frankfurt am Main og Köln – og så altså i det gamle DDR. Der er selvfølgelig et stykke fra en tredjedel til de 57 procent, der i Frankrig foretrak sofaen; men en tredjedel er dog immervæk hver tredje.

Som sine franske (og danske) meningsfæller havde det tyske *Alternative für Deutschland* – et småborgerligt parti, der i reglen karakteriseres som højrenationalt, men først og fremmest er mod EU og den etablerede magt – et godt valg, ikke mindst i arbejderkredse i øst.

Den tyske venstrefløj og *Neues Deutschland* står lige så uforstående over for denne udvikling som venstrefløjen i både Danmark og Frankrig. Svaret ligger ellers lige for: Åbenbart har arbejderpartierne svigtet den klasse, der skabte dem. De havde ikke givet noget svar på utilfredsheden med globaliseringens følger: Afindustrialisering, ”prækarisering”, alderdomsarmod og EU-diktater. De havde ladet sig nøje med at reagere – positivt eller negativt – på den dagsorden, magten satte. I dette tomrum trådte andre kræfter til – og ellers stod sofaen jo parat.

Arbejderbevægelsens krise i både Frankrig og Tyskland og herhjemme bunder i manglen på en selvstændig dagsorden – en tidssvarende revolutionær klassedagsorden. Den er det kommunisternes opgave at sætte.